

نخستین حراج به سبک اروپایی در ایران

۱۸ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۰۳

بنا به گواهی متون و اسناد تاریخی، حراج یک نوع فروش کاملاً سنتی و ریشه دار در تاریخ تبادلات بشر به شمار می رود.

در این نوع از خرید و فروش قیمت گذاری روی کالاها توسط خود مشتریان نه تنها نوعی خرید و فروش دموکراتیک را به ذهن متبادر می کند بلکه باعث رضایتمندی هر دو سوی یک معامله می شود. اما جالب است بدانید که نخستین باری که این امر به صورت رسمی در تاریخ معاصر ایران با حمایت رسمی دولت همراه بوده است؛ عصر قاجار محسوب می گردد؛ چنانچه سیروس سعدوندیان در این باره می نویسد که در حدود یکصد و پنجاه و بیست سال پیش در ۱۲۸۰ هجری قمری، به فرمان ناصرالدین شاه قاجار، نخستین محل اختصاصی حراج اجناس، طبق الگوهای فرنگی، در تهران گشایش یافت. محل این «حراجخانه» تیمچه کوچک کاروانسرای «فردوس» متعلق به «حاج علی خان اعتماد السلطنه»، قاتل امیرکبیر، بود. به دستور ناصرالدین شاه انحصار حراج جنس به نامبرده تعلق گرفت و مردم از حراج اجناس خود در اماکنی غیر از کاروانسرای فردوس منع شدند. یکی از معتمدین تجار ایران، «آقا محمدحسن تاجر دهدشتی» را نیز به تحویل‌داری این کار گماردند. شرح ماقع از یک «اعلان دولتی»، مندرج در «روزنامه دولت علیه ایران»، شماره پانصد و پنجاه، مورخ یکشنبه ۱۰ رمضان ۱۲۸۰ هجری قمری، می توان دریافت؛ چنانچه آمده است:

«اعلان دولتی:

رسم حراجخانه، که از مراسم با منفعه دول خارج است، تا حال در مملکت ایران معمول نبود؛ به این معنی که اسمی علانی و سرا از آن برده می شد، اما اماکن و محلی معین نداشت که مردم از آن مکان معین بلدیت به هم رسانده، هرکس اشیاء و مخلفه دارد، ضمناً آورده، به توسط تحویلدار و ضمانت صاحب آن محل به فروش برساند. چون رای بیضا ضیای همایون پیوسته متقاضی آبادی مملکت و رفاه رعیت و ازدیاد اسباب رونق و شرکت دولت و ملت است، این اوقات توجهی ملوکانه در اجرای رسم مزبور فرموده، مقرر داشتند که تیمچه کوچک کاروانسرای فردوس، که ملکی «اعتمادالسلطنه»، وزیر عدلیه و امین شورای کبری، است و در تنقیح [پاکیزگی] و طراوت و پاکیزگی مکان بر همه کاروانسرای دارالخلافة امتیاز دارد، مخصوص به حراجخانه بوده، احدی به جز مکان مزبور به عمل مرقوم حسب فرمان مطاعه قیام و اقدام نکند و صاحبان محل در صدد تهیه و تدارک لوازم اجرای آن برآیند. لهدا، بر حسب فرمان همایون معزی الیهما نیز لوازم قواعد مزبور را از فراهم آوردن میز و صندلی برای نشستن مردم و تعیین تحویلدار و عمله و غیره آماده و مهیا ساخته، در ماه صیام همه روزه و در سایر ایام هفته ای دو روز در تیمچه مزبوره حراج

منعقد است. هرکس اسباب و اشیای دارد. که در خفیه می خواهد به فروش برساند و کسی از حالت او مطلع نشود، یا تاجری مال التجاره خود را می خواهد به فروش برساند که وجه آن را به اقرب وسیله گرفته، از عقب جنس دیگر بفرستد، می باید اشیاء خود را به شخص تحویلدار آنجا سپرده، نوشته از او بگیرد که در روزهای حراج به هر مبلغ به فروش رفت، تنخواه او را بدهد، والا اصل مال را رد کند. خود صاحب مال هم در روز حراج، در خفیه و آشکار، اختیار حضور آن مجمع را خواهد داشت و نیز آن تحویلدار، که عبارت از « آقا محمدحسن تاجر دهدشتی » باشد، که از معتبرترین تجار ایرانی و همه وقته خود و آباد و اجدادش به سمت تدین و درستکاری معروف و موصوف بوده اند و برای تحویلداری چنان عمل بزرگ وجود چنین شخصی لازم بود، با صاحبان ضامن تنخواه و اشیاء او خواهند بود که بعد از فروش قیمت آن را بدهند یا از عهده جنس او بعینه برآیند. من بعد، از قرار این اعلان دولتی، هرکس مالی دارد و می خواهد حراج کند، باید در محل مزبور به توسط اجزاء حراجخانه به فروش برساند و تنخواه خود را دریافت دارد. هرکس در خارج از آن محل اقدامی در قواعد مزبوره نماید، مواخذ خواهد گردید».

منبع: قدس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/28914/ایران-اروپایی-سبک-حراج-نخستین/28914>